

مقدمه

تعامل معلم و دانش‌آموز در کلاس تربیت‌بدنی مختصاتی متفاوت با سایر کلاس‌های درسی دارد. این مختصات و ویژگی‌ها ناشی از شرایط خاص کلاس تربیت‌بدنی و ورزش است. محتوای درس، فضا و تجهیزات، روش‌های تدریس، روش‌ها و سبک‌های سنجش و ارزیابی برخی از این مختصات محسوب می‌شوند که با سایر دروس متفاوت‌اند. در روش سنتی تدریس، معلم برای اینکه مظهر قدرت کلاس درس باشد با دانش‌آموزان سختگیرانه رفتار می‌کند. این رفتار دانش‌آموزان را وادار به ترس روان‌شناختی می‌کند (ترسی که منشأ درستی ندارد). در عین حال، فاصله بین معلم و دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد و بر ارتباطات آن‌ها تأثیراتی نامطلوب می‌گذارد. تعامل متعارف بین معلم و دانش‌آموز در کلاس تربیت‌بدنی باید تغییر کند. در نتیجه، بین معلم و دانش‌آموز رابطه‌ای دو طرفه ایجاد خواهد شد و دانش‌آموزان با توسعه سلامت جسمانی و ذهنی، در محیطی شاد تحت آموزش قرار می‌گیرند.

کلیدواژه‌ها: ارتباط بین دانش‌آموز و معلم، کلاس‌داری

مفهوم تعامل دانش‌آموز و معلم

ارتباط، رفتاری اجتماعی بین مردم است و ارتباطات بین معلم و دانش‌آموز به‌منظور فهم و تشخیص هدف آموزش، آگاهی نسبت به موقعیت از طریق فرایند یاددهی و یادگیری، چگونگی تعامل دانش‌آموزان و معلم و در نهایت، شکل‌دهی به سرشت و ارتباط چندگانه معلم و دانش‌آموزان صورت می‌پذیرد. با نگاه جامعه‌شناختی و پداگوژیکی، بنا کردن ارتباط جدید و هماهنگ بین آموزگاران و دانش‌آموزان، کارایی اساسی تعلیم و تربیت به‌شمار می‌رود. در نتیجه، دانش‌آموزان در فضایی سالم و هماهنگ رشد می‌کنند. رابطه آموزگاران و دانش‌آموزان فقط نشانه تبلور و تجلی رابطه میان فردی در آموزش نیست بلکه ویژگی مدیریت تدریس است.

در حال حاضر، پژوهش‌های زیادی در مورد تعامل دانش‌آموز و معلم و مباحث مرتبط با آن وجود دارد اما دیدگاه‌های پژوهشی و روش‌های ساختار یافته (شناخته شده) یکسان نیستند. ارتباط خوب بین دانش‌آموز و معلم برای تضمین موفقیت فعالیت‌های آموزشی مدرسه ضروری است. این موضوع که حاصل توافق و اجماع نظر تمامی پژوهش‌هاست، شروط لازم برای اجرای برنامه‌ریزی درسی جدید را به همراه دارد. ماهیت ارتباط

مفهوم ارتباط بین دانش‌آموزان و معلمان در تربیت بدنی

دکتر محسن حلاجی
عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان

دانش‌آموزان و معلمان باید به‌گونه‌ای باشد که شراکت رفتار و احساس، به‌عنوان نشانه‌ اصلی ارتباط روان‌شناسی، و نیز تلاش دانش‌آموزان و معلمان برای انجام فعالیت خواسته شده را منعکس سازد. در فعالیت‌های آموزشی، تجارب هیجانی و عاطفی، مهم است که دانش‌آموزان شاد و راضی باشند. تجارب هیجانی و عاطفی مثبت بر ارتباط معلم و دانش‌آموز تأثیر مثبت دارد. ارتباط جدید بین دانش‌آموز و معلم طلب می‌کند که هر دو گروه بتوانند به تعادل واقعی و ثبات در شخصیت و تعامل دموکراتیک در فعالیت‌ها در جوی متوازن و دارای هماهنگی برسند. نکته مهم، پذیرش متقابل دانش‌آموز و معلم، پذیرش متقابل نگرش‌ها و رفتارها و شکل‌دهی به ارتباط هماهنگ بین دانش‌آموزان و معلمان و استمرار بخشیدن به آن است. نقش هدایتی معلم در آموزش، تقویت ارتباط خودش با شاگردان است. بنابراین، همه معلمان ابتدا باید ایده جدید تدریس و تغییر ایده‌های کهنه تدریس را درک کرده خود را از نفوذ و تسلط ایده‌های کهنه آموزشی خارج کنند، به‌خواسته‌های قابل تحقق توجه داشته باشند، دانش‌آموزان را درک کنند و تدریس را به‌عنوان فرصتی برای راهنمایی انجام دهند. معلمان باید یاد بگیرند که به مشارکت دانش‌آموزان در تصمیم‌گیری اهمیت بدهند و فرصتی را برای همکاری آن‌ها در مدیریت کلاس (کلاس‌داری) و تدریس هماهنگ سازند.

دانشجویان و معلمان تربیت‌بدنی که این رشته را به‌صورت آموزشی و تخصصی می‌خوانند و عملاً با آن درگیرند، فقط به دانش ورزشی نیاز ندارند بلکه باید روش‌ها و مهارت‌های ارتباطی را نیز در کنار توانایی بدنی مهارت‌های ورزشی و فنون تدریس تمرین کنند.

۲. ویژگی‌های تعامل بین دانش‌آموزان و معلمان تربیت‌بدنی

۱،۲. معلمان تربیت‌بدنی باید بدانند که تدریس تربیت‌بدنی روش خاصی دارد. فرایند تدریس، مجموعه‌ای از تدریس، یادگیری و تمرین است. دانش‌آموزان طی این فرایندها نه تنها دانش سلامت عمومی را کسب می‌کنند و در فناوری و مهارت‌ها توانا می‌شوند بلکه تمرین‌های جسمانی و ذهنی انجام می‌دهند. روش تعامل بین دانش‌آموز و معلم باعث انسجام و یکپارچگی عناصر فرایند یاددهی - یادگیری و تمرین می‌شود. پیشرفت هماهنگ ارتباطی بین دانش‌آموزان و معلم‌ها در تربیت‌بدنی وجود دارد اما برخی معلم‌ها از آن آگاه نیستند. برای مثال، در انتهای طرح درس ارائه شده ابتکار عمل را از دانش‌آموزان می‌گیرند.

۲.۲. فواید محیط کلاس تربیت‌بدنی برای تعامل دوگانه معلم و دانش‌آموز

فرایند تدریس تربیت‌بدنی شامل تمرین‌های جسمانی

است که در فضای خارجی بزرگ و هوای تازه برگزار می‌شود و می‌تواند باعث کاهش فشار جسمی و روانی بر دانش‌آموزان شود و حال آن‌ها را خوب کند. تفاوت ارتباط در تدریس دروس دیگر و تربیت‌بدنی این است که معلم تربیت‌بدنی باید از فضای بیرونی به‌طور کامل استفاده کند تا شرایطی آرام برای دانش‌آموزان فراهم شود. او باید فشار روانی را کاهش دهد و از دانش‌آموزان بخواهد به‌طور کامل حواسشان به اجرای تمرین‌ها باشد تا بدین ترتیب، تأثیر کلاس تربیت‌بدنی و ورزش تا حد ممکن افزایش یابد.

به دلیل برگزاری کلاس تربیت‌بدنی در فضای آزاد، معلم‌ها باید به رفتارهایشان توجه خاصی داشته باشند، شخصیتی شاد داشته باشند، دانش‌آموزان را به مشارکت در تمرین تشویق کنند و ارتباط خود را با آنان بهبود بخشند.

۲.۳. ویژگی‌های ارتباطی دانش‌آموزان در تربیت‌بدنی

در تربیت‌بدنی، نه تنها ارتباطات خاصی بین دانش‌آموزان و معلم وجود دارد بلکه ارتباط بین دانش‌آموزان نیز ویژگی‌هایی خاصی دارد. چنین ویژگی‌هایی به این دلیل است که:

۱. در تربیت‌بدنی شرکت در همه انواع فعالیت‌های جسمانی لازم است.

۲. دانش‌آموزان هم به راهنمایی و هم به کمک معلم نیاز دارند.

۳. به منظور ارزیابی متقابل اجرای مهارت‌های ورزشی و نیز ایجاد تعامل برای دستیابی به هدف‌های مختلف، دانش‌آموزان به همکاری متقابل بین خود نیازمندند.

گفته می‌شود که در تدریس دروس دیگر تبادل بین دانش‌آموز و معلم مهم است اما در تربیت‌بدنی تعامل بین آن‌ها (که عمیق‌تر از صرفاً یک ارتباط است) اهمیت بیشتری دارد. البته باید به این نکته مهم توجه شود که توسعه و تقویت تعامل در کلاس درس وظیفه معلم است نه دانش‌آموزها، بدین معنی که معلم آغازگر، هدایتگر و اثربخش بر تعامل خود با دانش‌آموزان است.

درجه (رتبه) معلمان تربیت‌بدنی براساس نقش آن‌ها در راهنمایی و شرکت در کلاس‌ها تعیین می‌شود. در درس تربیت‌بدنی و ورزش لازم است بین معلم و دانش‌آموزان و دانش‌آموز با دانش‌آموز ارتباط برقرار شود. چنین ارتباطی نیاز مهم و اجتناب‌ناپذیر برگزاری این درس به حساب می‌آید، اما در شرایط اخیر، به‌ویژه در شهرها، شرایط برای ایجاد ارتباطات ذکر شده مناسب نیست و توسعه بیشتری مورد نیاز است. برای مثال، بیشتر مربیان ورزش در شهر از وضعیت بدنی دانش‌آموزان و فرایند تدریس محتوای مورد نظر و نیز فعالیت‌های دانش‌آموزان آگاهی دارند اما از جزئیات برقراری ارتباط بین خود و دانش‌آموزان غافل‌اند.

دانشجویان و معلمان تربیت‌بدنی که این رشته را به‌صورت آموزشی و تخصصی می‌خوانند و عملاً با آن درگیرند، فقط به دانش ورزشی نیاز ندارند بلکه باید روش‌ها و مهارت‌های ارتباطی را نیز در کنار توانایی بدنی مهارت‌های ورزشی و فنون تدریس تمرین کنند

منابع
1. Fan, Di - Fang. (2015). The Research Of The Relationship Between Teachers And Students In The New Mode Of Physical Education. The Open Cybernetics & Systemic Journal, 9, 3031 - 3035.